

Yıllardan beri müzelere ve sanat galerilerine gitmedim. Bir yandan zaman olmadı diğer yandan da fazla ilgili olduğum bir konu değil, bu nedenle üzerine düşmedim. İhmalkarlık da var tabii... Birkaç yıldır Frankfurt'taki Schirn Kunsthalle'ye müthiş sergiler geliyor. Mesela Rönesans dönemi resmi gibi... Çok sayıda tablo değişik müzelerden toplanmış, sergileniyor. Bir daha bu fırsatı bulamazsın ama gidemedim işte.

Bu sefer yeni açılacak olana gideceğim: **power to the people** (iktidar halka, diye çevrilebilir). 1968 ve sonrasındaki protesto hareketlerinin sanata yansımaları konu alan bir sergi. G-20, anti-Bretix, Trump'a karşı eylemler, Arap Baharı vd.

Gazetede uzun tanıtım yazısında sergiye düzenleyen yöneticiyle de söyleşi vardı. Geniş bir perspektiften hareket edilerek değişik ülkelerden çok sayıda sanatçının eseri seçilmiş. Türkiye'den de var: Halil Altındere. Kuğu Gölü balesini oynayan balerinler çok sayıda polise çarpıyorlar.

Politik sanatla kastedilen politikanın sanatta ifade edilmesi değil, çok sayıda protesto hareketi ve bunlara yönelik baskının sanatçıda çağrıştırdıklarının ifade edilmesidir. Sanatı politikanın hizmetine verdiğinizde, SSCB'deki sanat anlayışına dönülür. Lenin Ödülü'nü kazanan şiirin adı "Birinci Beş Yıllık Plan" idi. Böyle bir şiir yazılabilir ve politikada da kullanılabilir ama buna önemli bir ödül vermek sanatı mahvetmek anlamına gelir.

Sosyalizmde sanat zaten toplumcu gerçekçilik akımıyla yeterince tahrip edilmişti, üzerine bir de bunun gibi uygulamalar geldi. Sonuçta devrim öncesinde dünya çapında sayılan Rus edebiyatından sosyalizm döneminde fazla bir şey kalmayacaktı. Daha da gelişmesi beklenirken önemli oranda gerileyecekti.

Küba Yazarlar Birliği İkinci Başkanı ile 1993'te Havana'da Yazın Dergisi için yaptığım söyleşide, toplumcu gerçekçiliği reddettiklerini, bu akımın çok miktarda edebiyat paraziti yarattığını söylemişti. Bu parazitleri çok miktarda bizde de bulabilirdik. 1970'li ve 1980'li yıllarda yazılan öyküleri hatırlayın. İşçi sınıfının kurtuluşu adına bol miktarda ajitasyon vardı. Edebiyatın

Anlam vermek sizin işiniz!

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Cumartesi, 17 Mart 2018 10:08 -

kurmaca olduğu bilinmediği gibi bazılarında doğru dürüst dil bilgisi bile bulunmuyordu. SSCB'den Çin'e kadar hakim akıma uymuşlardı.

Yine sergiyi düzenleyen kurator ile söyleşiye dönersek...

Kadının üç saptaması önemli...

Birincisi: sergilenen yapıtların yorumu, izleyicinin de çabasıyla mümkündür ya da izleyici kendisini yapıta katarak yorumlar. Bu anlamda izleyicinin görevi yapıta kendine göre anlam vermektir. Yapıtı gerçekten anlaması da ancak böyle mümkündür.

İkincisi: 1968'de durum bugünküne göre daha kolaydı. Bilgi edinmek o zamanki iletişim imkanları içinde kolay değildi ama bilgiye güvenebiliyordunuz. Şimdi ise bilgi edinmek sorunu bulunmuyor, ama büyük bilgi kirliliği bulunuyor.

Üçüncüsü: 50 yıl önce "sol iyidir, sağ kötüdür" anlayışı vardı. Şimdi durum daha karışık çünkü o dönem solunun ön plandaki isimlerinin bir bölümü sağa geçti.

Bu belirlemenin üzerinde ayrıntılarıyla durulması gerekiyor.

20. yüzyıl komünizm tarihi bence dört maddeyle anlatılabilir:

Komünistler büyük kavga verdiler ve direniş gösterdiler.

Komünistler kapitalizmi yıkmakta büyük başarı kazandılar.

Anlam vermek sizin işiniz!

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Cumartesi, 17 Mart 2018 10:08 -

Aynı başarıyı kapitalizme karşı alternatif bir düzen kurmakta gösteremediler.

20. yüzyılın başında ve sonunda kitlesel olarak sağa geçtiler.

Bu dört madde şematik olarak size komünizmin 20. yüzyıl tarihini anlatır.

İktidara gelemedikleri ülkelerde de büyük direniş sergilediler...

Dünyanın üçte birinde kapitalizmi yıktılar. Sömürgecilik sisteminin çökmesinde önemli rol oynadılar.

Üretici güçlerin geliştirilmesinde –iddialarının aksine- kapitalizme yetişemediler.

20. yüzyıl başında, 1914'te SPD –zamanın sosyal demokrat adını taşıyan en büyük komünist partisi- savaşta ülke burjuvazisini destekledi ve 1989-1991'de de komünist partilerinden doğan burjuvazi sosyalist ülkelerde iktidara gelecekti.

Neden böyle oldu sorusunun cevabını şimdiye kadarki kitaplarda –özellikle **Geleceğe Dönüş**'te - açıkladım.

Marksist sosyalizm teorisinde güçlü bir kapitalizmle birlikte yaşamak zorunda olan sosyalizm söz konusu değildir, sosyalizm tektir. Dolayısıyla marksist sosyalizmde üretici güçleri hızla geliştirerek kapitalist ülkeleri yakalayıp geçmek diye bir sorun yoktur.

Marksist sosyalizm anlayışını güçlü bir kapitalizmle birlikte yaşamak zorunda olmak koşullarında uygularsanız, er veya geç kapitalizme varırsınız.

Anlam vermek sizin işiniz!

Engin Erkiner tarafından yazıldı
Cumartesi, 17 Mart 2018 10:08 -

Kitapta sosyalizmin de kapitalizm gibi insanı tüketim temelinde tanımladığı ve bu alanda kapitalizmle girdiği mücadeleyi kaybedeceği ortaya çıkınca da çöktüğünü açıklamaya çalışmıştım.

Marksist anlamdaki komünizm tanımı da tüketime dayanır. Herkese ihtiyacı kadar ilkesi sınırsız bir tüketim toplumunu tasvir eder, bu aynı zamanda sınırsız bir üretim toplumu demektir.

Herbert Marcuse'ün **Tek Boyutlu İnsan** kitabında kapitalist topluma yönelttiği tüketimcilik eleştirisi zamanın Sovyet toplumu için de geçerliydi. Bu kitap Batı 68'inin kitabıdır denilebilir. Bizde de çevirisi 1969'da yayınlanmıştı ama öztürkçe olduğu için okurken hayli zorlandığımı hatırlıyorum.

Komünizmin 20. yüzyıl tarihi birkaç maddede açıklanabilse bile konunun daha geniş incelenmesi gerekiyor. Konunun önemli başka bir yanını da yeni insan projesi oluşturuyor. Sosyalizm yeni bir insan tipi yaratmayı hedefledi ve bunu başaramadı. **Che Guevara – Kısa Uzun Bir Hayat** 'ta Che'nin bu konudaki görüşlerini açıklamaya çalıştım. O, yeni bir insan yaratılmasında sürekli pratik faaliyetin önemi üzerinde duruyordu.

Kapitalist sistem sürekli olarak bir krizden çıkıp ötekine giriyor. Her tarafta protestolar var ama sonuçta bu krizden yararlanılamıyor.

Kapitalizmin krizinden başka bir şey anlatamayan yazarları okumamak en iyisi herhalde... "Kriz yıllardır var ama dünyanın hiçbir ülkesinde neden bundan yararlanılamıyor?" sorusu yok. Bırakın cevabı daha soruyu bile soramamış durumdalar...

Zor bir ortam ama devam edelim...